

Brottsskadelag;

utfärdad den 18 maj 1978.

SFS 1978: 413

Utkom från trycket
den 20 juni 1978

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag gäller ersättning av statsmedel för skada till följd av brott (brottsskadeersättning).

Lagen tillämpas om brottet har begåtts i Sverige. Vid personskada är lagen dessutom tillämplig om brottet har begåtts utomlands mot någon som hade hemvist i Sverige. Lagen tillämpas dock ej, om brottet och den skadelidande har så ringa anknytning till Sverige att det inte är rimligt att skadan ersätts av svenska statsmedel.

¹ Prop. 1977/78:126, JuU 1977/78: 32, rskr 1977/78: 280.

Förutsättningar för brottsskadeersättning

2 § Brottskadeersättning utgår för personskada. Som personskada ersätts även skada på kläder, glasögon och liknande föremål som den skadade bar på sig vid skadetillfället.

3 § Brottskadeersättning utgår för sakskada i fall då brottet har begåtts av någon som var

1. intagen i kriminalvårdsanstalt,
2. inskriven vid eller intagen i ungdomsvårdsskola,
3. intagen i allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare, såvitt gäller försökspermitterad dock endast om han bodde på inackorderingshem eller fick familjevård,
4. häktad enligt beslut som hade verkställts, eller
5. underkastad motsvarande frihetsberövande i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Första stycket tillämpas även på ren förmögenhetsskada, om särskilda skäl föreligger.

4 § Brottskadeersättning utgår för sakskada och ren förmögenhetsskada även i annat fall än som avses i 3 § i den mån den skadelidandes möjligheter att försörja sig allvarligt har äventyrats genom skadan eller ersättningsbehovet annars, med hänsyn till hans ekonomiska villkor och omständigheterna i övrigt, framstår som särskilt angeläget.

Bestämmande av brottsskadeersättning

5 § Brottskadeersättning med anledning av personskada bestäms enligt 5 kap. 1–5 §§ skadeståndslagen (1972: 207).

Livränta utgår endast när ersättningen är av väsentlig betydelse för den skadelidandes framtida vård eller försörjning. Livränta värdesäkras enligt lagen (1973: 213) om ändring av skadeståndslivräntor.

Brottskadeersättning med anledning av sakskada bestäms enligt 5 kap. 7 § skadeståndslagen (1972: 207).

6 § Vid bestämmande av brottsskadeersättning avräknas skadestånd som har betalats eller bör kunna bli betalt till den skadelidande på grund av skadan.

7 § Vid bestämmande av brottsskadeersättning med anledning av personskada avräknas, förutom skadestånd, annan ersättning som den skadelidande har rätt till på grund av skadan och som inte har avräknats redan med stöd av 5 kap. 3 § skadeståndslagen (1972: 207). Avräkning sker dock ej i den mån ersättningen motsvarar ett sparande på den skadelidandes sida.

Vid bestämmande av brottsskadeersättning med anledning av sakskada eller ren förmögenhetsskada avräknas, förutom skadestånd, annan ersättning som den skadelidande har rätt till på grund av skadan.

8 § Vid bestämmande av brottsskadeersättning för skada på egendom, som ej var försäkrad mot skaderisken och som den skadelidande måste an-

tagas ha underlåtit att försäkra på grund av omfattningen av sina tillgångar och riskspridningen i sin verksamhet, avräknas försäkringsersättning som skulle ha utgått om försäkring hade funnits.

Vid bestämmande av brottsskadeersättning för skada på egendom, som enligt vedertaget bruk borde ha hållits försäkrad mot skaderisken men som den skadelidande har försummat att försäkra, avräknas i skälig omfattning försäkringsersättning som skulle ha utgått om försäkring hade funnits.

9 § I fråga om jämkning av brottsskadeersättning på grund av medverkan genom vållande på den skadelidandes sida tillämpas 6 kap. 1 § skadeståndslagen (1972: 207).

Brottsskadeersättning kan även i fall då det inte följer av första stycket sättas ned eller falla bort, om särskilda skäl föreligger med hänsyn till att den skadelidande eller, om skadan har lett till döden, den avlidne genom sitt uppträdande i samband med brottet eller på annat liknande sätt uppsåtligt eller av oaktsamhet har ökat skaderisken. Vid sakskada eller ren förmögenhetsskada kan ersättningen också sättas ned eller falla bort, om särskilda skäl föreligger med hänsyn till att den skadelidande genom underlåtenhet att vidtaga sedvanliga försiktighetsåtgärder uppsåtligt eller av oaktsamhet har ökat skaderisken.

10 § Vid personskada och vid sakskada eller ren förmögenhetsskada avräknas ett självriskbelopp. Beloppet fastställs av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer och beräknas med ledning av de lägsta självriskbelopp som tillämpas här i landet vid konsumentförsäkring som innefattar skydd mot skada till följd av brott.

Första stycket gäller ej i fråga om skada till följd av brott av någon som avses i 3 §, om brottet har begåtts på eller i närheten av anstalt eller annan plats där han var omhändertagen eller fick vård eller om i övrigt särskilda skäl föreligger.

11 § Brottsskadeersättning med anledning av personskada som fastställs i form av engångsbelopp utgår med högst tjugo gånger det basbelopp enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring som gäller då ersättningen bestäms. Ersättning som fastställs i form av livränta utgår för varje år med högst tre gånger det basbelopp som gäller då ersättningen bestäms.

Brottsskadeersättning med anledning av sakskada och ren förmögenhetsskada utgår med högst tio gånger det basbelopp som gäller då ersättningen bestäms.

Prövningen av ärende om brottsskadeersättning

12 § Ärende om brottsskadeersättning prövas av brottsskadenämnden. Regeringen kan dock föreskriva att annan myndighet skall pröva ärende om ersättning för skada vållad av någon som avses i 3 § 1 eller 2, om ansökan gäller ersättning med högst 500 kronor. Mot beslut av sådan myndighet förs talan hos brottsskadenämnden genom besvär.

Mot brottsskadenämndens beslut får talan inte föras.

13 § Brottsskadenämnden består av ordförande, vice ordförande och tre

andra ledamöter. Ordföranden och vice ordföranden skall vara lagfarna och erfarna i domarvärv.

Brottsskadenämnden är beslutför med fyra ledamöter.

I den utsträckning som regeringen föreskriver får ordföranden, vice ordföranden eller tjänsteman vid brottsskadenämnden på nämndens vägnar avgöra ärende om brottsskadeersättning som ej är av principiell betydelse eller annars av större vikt.

14 § Ansökan om brottsskadeersättning skall göras inom två år från det att brottet begicks. Föreligger särskilda skäl kan ansökan prövas även om den har kommit in för sent.

Ansökan prövas endast om brottet har anmälts till åklagare eller polismyndighet eller om sökanden visar giltig anledning till att sådan anmälan inte har gjorts.

15 § Kostnad för biträde eller utredning i ärende om brottsskadeersättning kan ersättas av allmänna medel, om synnerliga skäl föreligger med hänsyn till sökandens ekonomiska förhållanden och övriga omständigheter.

Övriga bestämmelser

16 § Anspråk på brottsskadeersättning får inte överlåtas innan ersättningen är tillgänglig för lyftning.

Anspråk på brottsskadeersättning med anledning av personskada får inte tagas i mät för den skadelidandes skuld. Utmätning av livräntebelopp kan dock ske enligt vad som föreskrivs i utsökningslagen (1877: 31 s. 1).

17 § Utgår brottsskadeersättning, inträder staten intill det utgivna beloppet i den skadelidandes rätt till skadestånd till den del detta ej har avräknats vid bestämmande av ersättningen. Detsamma gäller beträffande annan förmån på grund av skadan som hade bort avräknas vid ersättningens bestämmande men som då inte var känd.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1978.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

SVEN ROMANUS
(Justitiedepartementet)

